

Vragen en antwoorden webinar 9 mei 2022

Q&A

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
2. Financiën	4
3. Liander	5
4. RES 2.0	6
5. Warmte en elektriciteit	7

1. Algemeen

De opgewekte energie van 21 van de 89 windmolens van Windpark Fryslân gaat naar Chemelot en niet naar Fryslân.

Hoe halen we zo onze doelstellingen?

Zo telt het niet: de opwek vindt plaats op Fries grondgebied. Waar vervolgens ‘fictief’ de elektronen worden ingekocht heeft hier geen invloed op. Zo zal ook duurzame energie opgewekt elders in Fryslân worden gebruikt.

Wordt er binnen de RES ook gekeken naar kernenergie?

Er is voor de RES een bod gedaan wat in 2030 haalbaar is. Het RES bod mag volgens het Rijk enkel opgebouwd zijn uit grootschalig zon- en windenergie. Daarbij moet de doelstelling in 2030 gerealiseerd zijn. De bevoegdheid voor kernenergie ligt bij het Rijk, het Rijk heeft hiervoor drie locaties gereserveerd (Eemshaven, Maasvlakte en Borsele).

In de huidige situatie moeten energievoerders de energie verkopen aan een energieaanbieder die weer de energie verkoopt aan de burgers en bedrijven. Kan dat niet anders? Bijvoorbeeld via Ús Koöperaasje? Zodat je een gesloten Fries systeem hebt in eigen energie.

De (meeste) energievoerders zijn lid van de koepel Ús Koöperaasje, die weer de verhandelde stroom via ‘Energie voor ons’ verkoopt. Dit is een geaccrediteerde instelling die in energie mag handelen, dat zijn de regels. OVEF mag dat niet. OVEF mag wel stroom inkopen bij Energie van Ons, echter dat moet weer onder aanbestedingsrichtlijnen.

Wordt er in de RES ook gedacht aan snelfietspaden met zonnepanelen?

Nee, dit is geen onderdeel van de uitvoering van de RES. Wel is het zo dat overheden in het kader van uitvoering van het Klimaatakkoord als taak hebben hun infrastructuur in te zetten voor de productie van duurzame energie. Er zijn verschillende manieren om dat te doen. Het is bekend dat er in Nederland proeven worden gedaan. Het is aan iedere overheid om hier invulling aan te geven.

Deze nieuwskoppen komen regelmatig voorbij: ‘Snelheid van energietransitie in gevaar door tekort aan technisch personeel’. Zijn er initiatieven in Friesland, en zo ja welke, om dit tekort aan te pakken?

Er worden overleggen gehouden met opleidingsinstituten om dit aan te pakken en het bedrijfsleven leidt zelf personeel op.

2. Financiën

Het isoleren van woningen en het verduurzamen ervan zijn kostbare investeringen. Voor burgers met een smalle beurs is dat erg lastig. Zijn er mogelijkheden om hen financieel te helpen door middel van subsidies?

Ja, hier is de komende 10 jaar heel veel subsidie voor. Er zijn bijvoorbeeld gemeenten die energiecoaches hiervoor inzetten. Soms met aanvullende subsidies. Een groot deel van onze bevolking woont in een sociale huurwoning. De woningbouwcorporaties investeren in hun woningen om de lasten naar beneden te brengen. Vanwege de huidige energiekosten verwachten we dat deze maatregelen de komende tijd belangrijk blijven.

Mensen met een uitkering of een te laag inkomen kunnen geen besparingslening ontvangen en daardoor komen ze niet in aanmerking voor subsidies. Het wordt dan dus heel lastig om hun woning te isoleren. Hoe kan dat opgelost worden?

Zie hiervoor ook het antwoord op de vorige vraag. Daarnaast wordt er aan gewerkt met de energiebespaarhypotheek of lokale regelingen via Kredietbanken bijvoorbeeld.

Wordt er ook gekeken om nachtstroom te veranderen in lager tarief bij veel wind en/of zon ipv é nachts goedkopere stroom?

Dit wordt al gedaan.

3. Liander

Vehicle-to-grid (V2G) belooft één van de oplossingen te zijn voor slim gebruik van ons stroomnetwerk. Hoe dichtbij zijn we bij deze techniek?

V2G of bilaterale laadpalen zijn op de markt, maar waren tot voor kort nog onbetaalbaar (>€10.000 per stuk). Techniek tegen betaalbare prijzen komt eraan.

Is het een idee om op flexmarkten in te zetten zolang het netwerk nog niet is verzwaard?

Dat is het idee, maar de flex oplossingen zijn nog niet betaalbaar, waardoor een opgeslagen kWh dan heel kostbaar wordt.

Is het “net “ voor particulieren die zonnepanelen op hun daken willen plaatsen ook vol, of geldt dat alleen (grote) bedrijven?

In gebieden is op de piekmomenten het net vol in bepaalde gebieden. Consumenten kunnen dan niet terugleveren. Vaak gaat het hier om korte momenten op hele zonnige dagen tussen 10.00 en 15.00 uur, met name in de maanden maart-mei. Daarvoor en daarna kan het net het aan.

Lees meer: <https://www.liander.nl/consument/energie-opwekken-en-terugleveren/spanningsproblemen>

Krijgen wij niet dat de “rijke” mensen investeren in eigen energievoorziening en de lagere inkomens de lasten van de publieke energievoorzieningen dragen?

Deze vraag heeft met de saldering te maken, voor mensen die zonnepanelen hebben. Dat is vooralsnog mede de reden dat de saldering eraf gaat richting 2030.

Als het ‘spinnenweb’ nu te klein is is het dan nu wel zinvol om zonnepanelen aan te schaffen? Mooi om de opgewekte energie direct te gebruiken (dus overdag), maar als men overdag aan het werk is is dat niet haalbaar. Wat gebeurt er dan met de opgewekte energie als het niet terug kan in het net?

Als het in zo’n situatie slim in een (auto) batterij wordt opgeslagen of als er niet warmte mee wordt geproduceerd, dan is het nutteloos opgewekt. Er wordt namelijk niets mee gedaan.

4. RES 2.0

Er zouden aparte gesprekken plaatsvinden tussen provincie en de eiland gemeenten om te kijken welke gezamenlijke problemen en mogelijkheden er liggen. In de RES 2.0 moeten de uitkomsten van dit traject duidelijk worden. Hoe staat het met dit proces?

Dit hebben we al gedaan bij RES 1.0 en gaan we een vervolg geven voor RES 2.0.

Provincie Fryslân is uitgeroepen tot aquathermie provincie van Nederland. Door het vele water is Friesland hier ook kansrijk voor. Het dorp Heeg krijgt hiervoor ook miljoenen subsidie. Wordt in de RES 2.0 hier ook meer op ingezet?

In RES 1.0 was aquathermie al een potentieel goede oplossing genoemd. De uitwerking hiervan is gaande. Op dit moment is er een samenwerking tussen enkele koploper gemeenten (De Fryske Marren, Súdwest-Fryslân, Leeuwarden en Terschelling). Onderdeel van deze samenwerking is om middelen (uit Europa en het Rijk) naar Fryslân te halen.

Ligt Fryslân op koers wat de doelstelling betreft richting 2030?

De voortgang van de 'pijplijn'projecten lopen goed (vergund maar nog niet uitgevoerd ten tijde van de vaststelling van RES 1.0). Voor het realiseren van extra ambitie (0,5 Twh) zijn de oplossingen voor de huidige congestie op het net essentieel om de doelen te halen

5. Warmte en elektriciteit

Hoeveel procent van de daken hebben zonnepanelen?

Ongeveer 10% van de daken heeft zonnepanelen (dit telt niet mee in de RES omdat ze kleiner zijn dan 15kW) en circa 50% van de daken is geschikt voor zonnepanelen. Dus hierin is zeker nog een slag te slaan. Echter dit is nooit voldoende om de Friese energievraag geheel te dekken.

Waar wordt afval van windmolens en zonnepanelen opgeslagen? Wordt het toxische afval apart opgeslagen (zware metalen)?

Al het afval moet conform de geldende milieuregels worden afgevoerd en op een verantwoord manier verwerkt. Er wordt steeds meer nagedacht over de mogelijkheden om materiaal circulair in te zetten, bijvoorbeeld het verwerken tot nieuwe producten. Hier is 'circulair' volop aandacht voor. Zie ook: <https://www.ipo.nl/nieuws/provincies-zetten-zich-in-voor-circulaire-markt-zonnepanelen/> https://www.eurecum-gmbh.de/en/recycling-of-wind-turbines/?gclid=EAlaIqObChMIh__greHX9wIVGZBoCR1KcAaJEAAYASAAEgIHUfD_BwE

Welke gasloze opties zijn er voor woonsituaties waarin geen (privé)zonnepanelen, geothermie e.d. mogelijk zijn? Bijvoorbeeld voor appartementencomplexen.

Bij appartementencomplexen is óók de optie van geothermie of zonnepanelen mogelijk. Zo zijn zonnepanelen in balustrades of gevels te verwerken en kan er juist heel goed een warmtenetaansluiting gevoed door geothermie worden aangelegd. In principe zijn alle technieken geschikt voor appartementen complexen.

Is er ook beleid om de energie op locatie op te slaan te stimuleren?

De opslag in batterijen is volop in ontwikkeling. Daarnaast is de productie van waterstof en power to heat (warmtebatterijen) in ontwikkeling. Beleid hierop zit in de stimulerende en launching customer fase. Landelijk wordt over subsidiëren van nog heel kostbare thuisbatterijen gesproken.

Is geo- en aquathermie met name een opwekkingsbron in steden of is het ook toepasbaar voor dorpen?

Geothermie vooral in steden. Dit heeft te maken met het verdelen van de investeringskosten over vele duizenden woningen. Daarentegen is aquathermie ook geschikt voor kleinere dorpen, wijken of individuen.

Hoe wordt er tegen waterstof aangekeken als energiedrager?

Waterstof is mooi als er overvloedig duurzaam opgewekte stroom is die moet worden omgezet. Het kost namelijk veel energie om H₂ te maken. Daarom zal H₂ in de toekomst waarschijnlijk ook niet efficiënt zijn voor laagwaardige (warmte)toepassingen. H₂ heeft wel een minder hoog 'drager' rendement dan direct stroom te gebruiken in bijvoorbeeld warmtepompen.

Wat wordt de stabiele back-up voor wind en zon?

Nu is dat het net, maar in de toekomst zien we meer FLEX: batterijen, warmteconversie, waterstof.

Hoe ver is de smart grid technologie in Friesland?

Dat is nu niet in ontwikkeling. We volgen de proefprojecten.

Als we de aardlaag beschadigen door er warmwater uit te halen, kan dit later gevolgen hebben in de zin van bijvoorbeeld aardbevingen?

Dat is een hele kleine kans, waardoor SOdM op wordt gewezen dat de initiatiefnemers alle maatregelen moeten uitvoeren om het tegen te gaan.

Wat wordt er met bijvangst van o.a. methaan gedaan bij oppompen?

Dat wordt gebruikt voor bijstook voor temperaturen en elektriciteit (WKK) mee op te wekken voor pompenenergie.